

Inledning

Så var det dags igen...

Som ni vet brukar jag alltid skriva lite tankar i början av bladet och det gör jag även denna gång, men aldrig förr i mitt - enligt vissa långa och enligt andra korta - liv har mina ord känts så meningslösa. Jag syftar naturligtvis på den oro som råder ute i världen och den otroliga maktlöshet man känner som människa inför det som eventuellt stundar.

Jag vet inte hur det är för er som läser Marinbladet, men själv har jag en ständig oro som gnager som botten i hotet av ett tredje världskrig.

Därför kändes det riktigt när de elever som ville och hade fått tillstånd (den 5 mars) "strejkade" och åkte in till stan för att demonstrera mot kriget. Naturligtvis kan man som lärare hellre se att elever demonstrerar på sin fritid och inte på skoltid, men som medmänniska inser vi alla att det de gjorde, tillsammans med tusentals elever i hela Sverige, var något mycket behjärtansvärt...

I min enfald har jag ofta trott att alla som får Martinbladet läser det, men så är det naturligtvis inte och det är ju synd... Vi kanske skulle börja med tävlingar som de har i andra tidningar för att se om läsarna har läst tidningen ordentligt... Skämt åsido är det ett utmärkt sätt att få reda på vad som är på gång på skolan och när, var och hur det händer!

Nu i mars och april händer det ju en hel del spännande saker på skolan som i alla fall jag inte vill missa (kan ju dessutom bli svårt eftersom det är min klass som spelar spelet...).

Ett "hett tips" är att gå och titta på klass 8:s spel, Trettondagsafton av William Shakespeare, som eleverna spelar 28 och 29 mars.

Missar inte heller klass 12:s redovisningar av sina årsarbeten. Annonser för detta hittar ni naturligtvis i detta nummer.

Är det skolundervisning eller lek som sexåringarna behöver? Den erfarna waldorfförskolläraren Gesecke Lundgren återkommer till ämnet.

Jag bidrar med en liten rese- och praktiköversikt som är typisk för waldorfskolan och som flera föräldrar har efterfrågat, så spara den om ni vill komma ihåg i vilka klasser (ungefär) som vi gör vad...

När klass 12 hade sitt spel tidigare i vår missade flera elever och föräldrar på skolan att det var matsäck under två dagar och de som inte hade någon matsäck klagade. Som tur är hade vår kock lite mat i reserv åt de elever som glömt, men undertecknad betonar ändå att i vecka 13 är det matsäck på torsdagen och fredagen p.g.a. 8:ans spel.

Nytt från och med nu är att om ni vill ha med något i Martinbladet skall ni ringa eller mejla till kansliet direkt och inte till mig! Nästa deadline är 6 maj!

Det var allt för denna gången...

Jessica Thorell

6-åringen

Några tankar beträffande 6-åringen

Sedan 1991 pågår ett arbete här i Sverige, där förskollärare, lärare och föräldrar har försökt att ge en så sann och innerlig bild som möjligt av 6-åringens situation.

I många länder försöker man sänka skolåldern. Även här har man genomfört en så kallad 6-årsreform – där man har skapat en ny omsorgsform för 6-åringar med en tydlig ”skolprägel”, både vad gäller metodik och finansiella förutsättningar. Den ekonomiska ”reformen” genomfördes långt innan man över huvud taget hade tänkt över de pedagogiska ramarna eller de sociala följderna. Waldorfskolorna och förskolorna har samarbetat så mycket som möjligt för att utverka en form av dispens för att få ha kvar 6-åringarna i förskolorna. Än så länge är det föräldern som skall bestämma över omsorgsformen för sin 6-åring, men delvis är denna valfrihet begränsad av ekonomiska hinder som olika kommuner sätter upp – som vägrar att finansiera en annan form än den kommunala 6-årsverksamheten.

Vi i waldorfförskolorna kämpar för att värna om det sjätte året på förskolan av följande anledning.

Sexåringen har under de första fem åren utvecklat sina viljekrafter med hjälp av härmningen, hängivenheten och framförallt genom den fria leken i blandad åldersgrupp. Leken är under denna period helt och hållet intuitiv, d v s den uppstår ur situationen och inspireras omedelbart ur omgivningen. Barnet lever sig in i leken och förvandlar med hjälp av sin

fantasikraft både sig själv och materialet till det som leken kräver. Leken lever sitt eget liv, flyter fram och barnet befinner sig i ett inspirationsflöde som uppfyller hela människan och förmedlar en känsla av lycka, tillhörighet och bekräftelse.

Man skall då komma ihåg att barnets väsen fortfarande befinner sig starkt i omkretsen och är "på väg" till att göra sig hemmastadd i det fysiska. Barnet är på detta sätt ännu utsatt och mycket känsligt för yttervärldens påverkan. Det är ännu "omedelbart" förbundet med omgivningen.

Nu kommer ett fenomen vid slutet av femårsåldern, som de flesta föräldrar har upplevt. Barnet, som fram till dess alltid har sovit gott och varit trygg i allmänhet, börjar få mardrömmar och blir "klängig", vill inte sova i sin egen säng, vill inte släppa iväg föräldrarna ens när barnvakten kommer och liknande. Detta är en första glimt av framtiden då barnet kommer att uppleva sin ensamhet, blir varse att döden finns, att man inte lever i symbios med någon utan att man faktiskt är ensam om att leva sitt eget liv. Detta är alltså en liten förvarning om 9-årskrisen.

Barnet är ännu inte moget att handskas med denna problematik och behöver då bemötas med mycket kärlek, självklar närvaro och en bekräftelse av samvaro - kanske till och med få sova i mammas säng några nätter. Gemensamt för alla är att detta går över efter senast en månad!

Men därefter kan man säga att sexårsåldern gör sitt intåg. Barnet tycket plötsligt att förskolan är "tråkig", "man har ingenting att göra", "får inte vara med".

Det barn som har skuttat fram till förskolan varje dag står plötsligt på dess tröskel som ett grått streck och utstrålar leda, överksamhet, missnöje.

Många tror nu att barnet är understimulerat och behöver något att bita i, något att göra, en uppgift som får den på andra tankar. Och mycket riktigt – det finns ingen som blir gladare av att få hjälpa till med alla tänkbara uppgifter – bara man inte behöver hitta på dem själv!

Men då gäller det att vara vaksam som pedagog och förstå vad som försiggår i sexåringen.

Det som händer är att barnet verkligen blir avskuret från den intuitiva leken, som pågår för fullt runt omkring barnet. Men det handlar inte om att det inte får vara med – tvärtom. De mindre barnen längtar hela tiden efter sexåringens medverkan och bjuder in på alla sätt och vis – men de får ”nobben” hela tiden. Sexåringen avskärmar sig själv utan att riktigt förstå varför – men **kan** bara inte delta i denna intuitiva lek, inspirationsflödet är avskuret. Så porten till denna lekfulla samvaro är stängd och sexåringen upplever sig som ensam, uttråkad och övergiven. Men just i detta skede blir det möjligt för barnets väsen att inkarnera ännu djupare, att flytta in i det inre rummet som skall bli människans ”väsens kärna” och som skall ge kraft och inspiration under resten av livet. Barnet får nämligen en chans nu, att bli verksamt **ur egen kraft**. Sexåringen klarar ju inte att stå ut med tråkigheten alltför länge, utan börjar pyssla med något alldeles själv och släpper så småningom även in de yngre barn i **sin lek**.

Som pedagog iakttar man då att detta är en annan sorts lek, en lek där sexåringen är regissör för ett skeende som barnet redan har förutbestämt i sitt huvud. Leken bygger inte längre på intuition, utan den bygger på att vilja förverkliga en **föreställning**, ett förlopp som är förutbestämt och där rekvisita och agerande måste stämma överens med föreställningen som barnet redan har klar i sitt huvud. Att få till detta – att förverkliga de egna föreställningarna i leken – är nu barnets bekräftelse, det ger sexåringen styrka och tillfredsställelse. Detta, **att skapa ur egen kraft**, ger barnet en möjlighet att bekräfta sig själv, att hitta tillfredsställelse ur egen aktivitet. Detta är av största vikt för att barnet verkligen skall kunna identifiera sig med sig själv. Att barnet blir nöjt att ha klarat en uppgift som det har föresatt sig själv.

Får barnet inte tillfälle att öva sig på just detta bygger den upp sin positiva självbild genom att uppfylla yttre krav, genom att **vara duktig**, att få bekräftelse genom beröm från andra. Identifikationen (och kanske i viss mån då även inkarnationsprocessen) stannar utanför sig själv, barnet identifierar sig med att vara duktig när det uppfyller krav från omvärlden.

Självbilden får näring genom beröm eller misslyckanden inför omvärldens krav.

Så det gäller att ha is i magen som pedagog och att vara uppmärksam på barnets väg in i sig själv. Att stå ut med att se barnet ha tråkigt ett tag belönas mångdubbelt den dag då man ser styrkan, självförtroendet och glädjen hos ett barn som har fått gå igenom detta mörker och fått ta sig ur det ur egen kraft.

Vilken skillnad att få uppleva kraften och glädjen i att agera istället för att hela tiden reagera på impulser utifrån!

Man skall också komma ihåg att barnets sinnestillstånd kan pendla fram och tillbaka mellan dessa faser av föreställningsbaserad lek och den intuitiva leken precis som en femåring! Men pendeln slår alltmer över till att vilja gestalta dessa föreställningar. Och när man har fått öva sig i detta, när man har fått tillit till sig själv och ens förmågor – då först är man mogen för att även ta emot och gestalta "andras" föreställningar, dvs. att delta i skolundervisning!

Barnet är på slutet av sitt sjätte år (men ibland också först en bit in på det sjunde) inkarnerat på ett annat sätt. Det har fått lära känna sina inneboende krafter och fått en möjlighet att förankra sin självkänsla i djupet av sitt eget väsen. Detta tror jag är helt nödvändigt för att ge barnet en chans att hitta sin identifikation i sig själv och inte i yttre attribut, andras värderingar och modets nycker. I en tid då allt fler barn blir offer för stressrelaterade sjukdomar, försvagade och delvis rentav destruktiva självbilder (anorexia, depressioner) och social isolation, hänger det på oss som pedagoger och föräldrar att stärka barnets individualitet och sunda inkarnationsprocess så mycket vi bara kan!

En tanke till: Rent metodiskt, så är det mycket bättre för sexåringen att kunna utveckla sin sexårslek (rollek, konstruktionslekar o s v) i samvaro med yngre barn, än i en ren sexårsgrupp.

Detta på grund av att det blir mycket svårt att förverkliga så många föreställningar samtidigt... Dessutom lär sig sexåringen

att organisera förverkligandet av föreställningen på ett sätt som tar hänsyn till både tre- fyra- och femåringens förutsättningar. Detta skolar toleransen, hänsynstagandet och rörligheten att handskas med "problem". Att utveckla tålmod med andra, som kanske inte är lika snabba i uppfattningsförmågan som man själv, är en sällsynt gåva, som vi gärna kan bjuda dessa sexåringar på!

Och glöm inte att det är föräldern som väljer omsorgsformen för sitt barn, ända fram till sjuårsåldern. Föräldrar har enligt lag att välja mellan förskoleklass, sexårsverksamhet och fortsatt förskola.

Det sistnämnda alternativet är okänt för de flesta föräldrar. Kommunerna vill naturligtvis att föräldern väljer sexårsverksamhet eftersom den kostar en tredjedel av skolomsorgen, för där beräknar man en vuxen på 20 barn.

Föreställ er 20 sexåringar i färd med att förverkliga sina egna inre föreställningar. De kan ännu inte vänta på sin tur, klara av misslyckanden, de behöver en förtrogen vuxen som kan se till att de får gå igenom denna process – stödja och stärka dem i detta.

De behöver de mindre barnen som medhjälpare och "statister" i sitt försök att regissera och förverkliga skådespelet vars bild finns i deras huvud.

Sverige är ett av de sista av fyra länder där skolplikten inträffar efter sexårsåldern. Alla dessa länder låg bland de tio bästa i förra årets mångdiskuterade PISA-studie, där kunskapsnivån i basämnen jämfördes bland 9-åringar över hela världen.

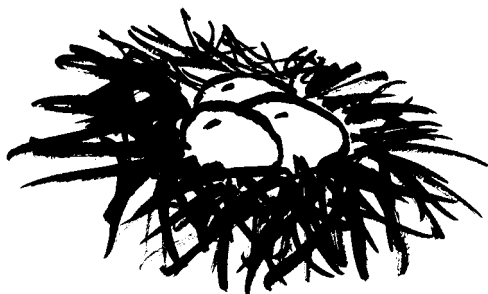
Vi har en närmast unik möjlighet att kunna iaktta vad som händer i barnets utveckling när det får utvecklas i sin egen takt – enligt sina egna utvecklingskrafter ända fram till sjuårsåldern, precis som Rudolf Steiner talar om.

Är inte det ännu en anledning till att skydda barndomen, att skydda varje människas rätt till sin egen identitet – sin möjlighet att upptäcka sin inneboende styrka, att bli en agerande människa, istället för att vara hänvisad till att reagera?

Geseke Lundgren
Waldorfförskollärare

Artikeln som publiceras med tillstånd av författaren har tidigare varit införd i Forum för antroposofi

KLASS 8 GER:

TRETTONDAGS~ AFTON

AV WILLIAM SHAKESPEARE

FREDAGEN DEN 28 MARS

KL: 18.30

LÖRDAGEN DEN 29 MARS

KL: 15.00 OCH 18.30

BILJETTPRIS 50 KRONOR UNGDOMAR/VUXNA
25 KRONOR BARN

FIKA SÄLJS I PAUSEN

HJÄRTLIGT VÄLKOMNA!

Resor och praktik under skolåren

Som ny förälder, ibland även gammal, på skolan kan man lätt känna sig vilsen kring vad det är som gäller kring resor och praktik. Här kommer därför en ungefärlig "guide" till i vilka klasser man gör vad...

I 1-5:an bestämmer klassläraren och föräldrarna tillsammans med föräldrarna när man skall göra en resa. Oftast är den resan bara ett par dagar (1-3 dagar).

I klass 6 åker man till Soleggen som ligger i Norge och där är man i cirka 5-6 dagar.

I klass 8 åker man till Sjövik en vecka (vildmarksvecka) och "Bondgårdspraktik" alternativt praktik som är djur/naturrelaterad. Denna praktik kan vara 1-2 veckor.

I klass 9 gör man en klassresa som går ut i Europa (oftast) och den resan varar mellan 1-2 veckor. Man gör dessutom praktik i två veckor (handel, restaurang eller kontor).

I 10:an har man fältmätning (olika platser beroende på vilka som kan ta emot, men skolan har i de flesta fall varit på Gotland). Den varar i cirka två veckor.

I klass 11 gör man praktik två veckor (vård och omsorg).

I klass 12 åker klassen på en arkitektur- och historieresa. Den varar i de flesta fall två veckor.

Resmål och klasser som man reser med, kan naturligtvis variera. T.ex. åker årets klass 8 till Liechtenstein i och med att de gör ett utbyte med klassen där. De kommer alltså inte att åka på någon längre resa i 9:an.

Aktuella resor under vårterminen är:

Klass 9a – Budapest vecka 15 (lärare Johanna och Olof)

Klass 8 – Liechtenstein, Österrike och Schweiz vecka 14 – 15 (lärare Anna B. och Jessica)

Klass 9b – Island onsdag vecka 17 – tisdag V.18 (lärare Dan och Karin B.)

Klass 12 – Helsingborg, Köpenhamn, Bremen, Amsterdam vecka 20 och 21 (lärare Eva och Göran).

Jag vill passa på att önska er/oss alla en trevlig resa!

Jessica Thorell

Inbjudan till årsmöte i Stödföreningen för Martinskolan

Tid: Tisdag den 22 april 2003, klockan 18.30

Plats: Martinskolan

Till Stödföreningens årsmöte är alla Martinskolans föräldrar och köföräldrar välkomna.

Förslag som medlem önskar ta upp på mötet skall anmälas skriftligen till Annika de Klonia senast en vecka före årsmötet.

Vid årsmötet förekommer följande ärenden:

Val av ordförande vid mötet

Val av sekreterare vid mötet

Val av två personer att jämte ordföranden justera mötets protokoll

Fråga om mötet utlysts i behörig ordning

Styrelsens och revisorns berättelser för det gångna året

Beslut om ansvarsfrihet för styrelsen

Val av styrelseledamöter och suppleanter

Val av revisor och revisorssuppleant

Fastställande av medlemsavgift för kommande år

Övriga ärenden (föranmälda)

Avslutning

Det finns platser kvar, välkommen med din ansökan!

Glöm inte!

När klass 8 repeterar och spelar sin teater gäller följande:

24, 25 och 26 mars (måndag till onsdag) äter alla mat i klassrummen,
27, 28 (torsdag – fredag) tag med matsäck.

EFTERLYSNING!

Inför vårterminen köpte vi de sedvanliga terminskorten. Som vanligt var detta en tung utgift efter alla helger. Redan andra veckan blev Anton i klass 5 av med sitt kort då någon öppnade hans ryggsäck som låg på bänken utanför klassrummet. Hans nyckel som satt ihop med terminskortet försvann då också. Om nu någon har en aning om vart dessa tog vägen eller kanske har sett en nyckel som var fastsatt på ett "Djurgårdsband", hör av dig till oss. Det går även bra att lägga nyckeln eller kortet i brevlådan utanför kansliet/expeditionen.

Naturligtvis är det värt en hittelön om du hittar de borttappade sakerna!

Familjen Åberg telefon 604 97 09

Välkommen till redovisningen av 12-årsarbetena i musiksalen

LÖRDAG 29 MARS

10.00	Ansikten	Mikael Ericsson
10.30	Bitar ur "Citrongräs" (från 15 år)	Kornelia Wättervall
11.15	Skor	Gunnar Karels
11.45	Barnbok	Hillevi Hydmark
13.00	Fotografi i färg och svart/vitt	Liv Pettersson
13.30	Egna tarotkort	Camilla Berglund
14.15	Vattenkylning	Isak Nordell
14.45	Vindsurfingbygge	Love Edling

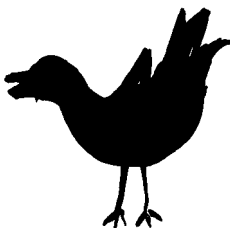
SÖNDAG 30 MARS

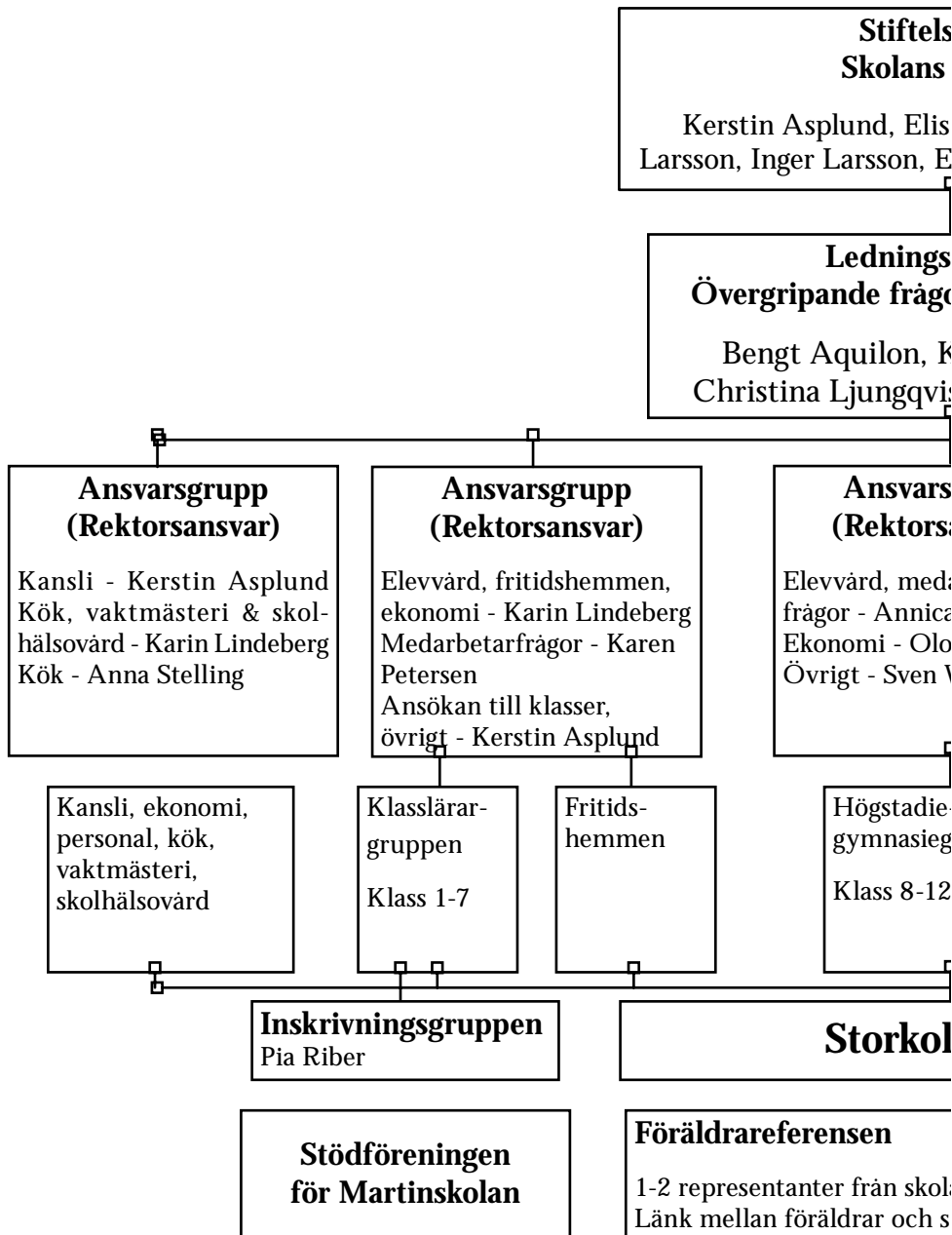
10.00	Supskåp	Rasmus Ramsten
10.30	Lapptäcke	Sara Ljungqvist
11.15	Tre variationer av träd	Peter Eklund
11.45	Dräktförkläde	Maria Vetterfalk-Hansen
13.00	Dansglädje	Sara Nylund
13.30	Foto	Klara Thurfjell
14.15	Roman	Esamaela Kubby
14.45	Att skriva en låt	Annelie Wahlström

LÖRDAG 5 APRIL

10.00	Feng-Shui - inredning för själen	Santhi Felldin
10.30	Futon - en bäddsoffa	Maya Koerner-Nau
11.15	Läkeväxter	Sara Ohlin
11.45	Två tonsättares verk framförda på tvärflöjt	Tora Boström
13.00	Stickad Trio	Sigrid Ryberg
13.30	Målet och jaget	Sofia Hyvärinen
14.15	Blyertsteckning och olja på duk	Matilda Malmberg
14.45	Dokumentärfilm om segelflygning	Joel Kulesza

I pauserna kan du besöka caféet, även en enkel lunch serveras

Styrelset
styrelse

Abraham Kling, Annette
Eckart Voss, Barbara Wall

Samordningsgruppen
för och samordning

Karin Lindeberg,
Eckart Voss, Sven Wängberg

Arbetsgruppen
(ansvar)

Medarbetar-
gruppen Choi
Eckart Voss, Andersson
Wängberg

Arbetsgruppen
och

Legium

ans alla klasser
kåka, rådgivande funktion

**Martinskolans
organisation
vårterminen 2003**
För information om ansvarigas
telefonnummer och telefontider
se sidorna 3 och 4 i
katalogen

Ansvarsgrupp
(Rektorsansvar)

Elevvård - Vera Bucht
Medarbetarfrågor - Inger
Marcusson
Ekonomi - Eckart Voss
Övrigt - Bengt Aquilon

**Läkepedagogiska
gruppen**

Klass 1-14
Fritidshemmen
LSS-verksamhet

Ansvarsgrupp
(Föreståndare)

Christina Ljungqvist

**Barnträdgårds-
gruppen**

Antimobbningsgrupp

Elevråd

Byggnadsstiftelsen

Dans- och rörelseterapi

Är du nyfiken på dig själv?

Vill du utforska ditt inre för att bättre förstå dina handlingar?

Kanske har du funderat på att gå i terapi och är nyfiken på vad en konstnärlig terapiform är?

En grundidé i dansterapin är att vårt rörelsemönster speglar vårt inre. Genom våra yttre kroppsliga uttryck kan vi alltså lära oss mer om vår inre värld så att kropp och själ kommer i bättre samklang. Det blir lättare att se att kropp, känsla och tanke är en enhet. Genom dans och rörelse kan vi få kunskap både om det vi lärt oss ge uttryck för och det vi lärt oss dölja.

En större medvetenhet om vår kropp och dess möjligheter till rörelse stärker samtidigt självkänslan.

Dansterapin stimulerar också social kontakt, sätter igång en kreativ process, när stadier i oss som ligger före den tid då vi började formulera oss med ord. Den bearbetar alltså både fysiska spänningar och psykiska konflikter.

Är du nyfiken? Vill du veta mer eller anmäla ditt intresse?

Hos mig kan du få:

Dans- och rörelseterapi individuellt eller i grupp

"Prova-på"-helger

Temagrupper med fokus på egna eller överförda traumatiska upplevelser

Välkommen med tankar och undringar

Mirjam Grocher Schildt

Examinerad Socionom, Diplomerad Dansterapeut och Danspedagog

Verksam som dansterapeut på Fatburs Kvarngata 15 på Södermalm i Stockholm

Tel: 08-556 129 40, 070-735 14 95

Fax: 08-600 48 90

e-post: mirjam@schildt.se

Radannonser

Säljes

2 st. marsvinsburar ca 70x40 cm och 65x35, finns på Södermalm. Kontakta: Harriet 720 24 63

Vårt lilla husdjur behöver ett nytt hem. Det är en rödörad vattensköldpadda som är ca 8-10 år, med en sköld på 15 cm i diameter

Är du/ni intresserade så ring Fredric eller Thomas Taubert.
Tel 605 54 01.

Upphittade kläder

Det är så dyrt med kläder nuförtiden.....det finns vantar som söker sin vänstra/högra Kamrat, mössor som vill värma sin ägares huvud, tröjor, skor, både i trädgårdshuset, vid gymnastiken, vaktmästarkorridoren och fritidshemmen.

Gert

Fiollektioner

En lugn & snäll fiolkunnig gymnasieelev sökes för X-tra fiollektioner i hemmet åt vår dotter i klass 2.

Ring Lotta tel: 08-604 34 75 eller. 070-425 40 08

Uthyres

2 rum och kök möblerat Abrahamsberg.

Kontakta Marie-Louise, Martinskolans kansli 08-604 38 27

Protokoll från föräldrareferensen (FR) den 11 december 2002

Närvarande: Lasse Wahlström (Solbacka), Lars Speichler (Svalorna), (1), Malin Löfgren (2), Anette Larsson (5), Suzanne Hedberg (6), Gunhild Villén (6), Anette Wilander, (7b), Ola Hägg (10), Barbara Wall (SR)

1. Mötets öppnande

Ordförande hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.

2. Val av två justerare

Ola Hägg och Anette Wilander valdes att justera protokollet.

3. Föregående mötesanteckningar

OK efter justering.

4. Val av föräldrarepresentant till stiftelserådet

I enlighet med beslut på stiftelsen Martinskolans årsmöte den 22 oktober 2002, att föräldrareferensen får i uppdrag att välja en ny föräldrarepresentant till stiftelserådet, valdes Anette Larsson enhälligt till detta uppdrag. Anette är förälder i klass 5 och arbetar som läkepedagog på Årsta gård.

5. Föräldraengagemanget i skolan

Beslöts att bjuda in stödföreningen till nästa möte för en större diskussion om hur vi hittar livskraftiga former för engagemanget i skolan. I samband med detta kommer

också basarerna att diskuteras. Hur får vi basarerna att leva hela året, inte bara de två sista veckorna innan de går av stapeln?

6. Rapport från SFWF (Sveriges fristående waldorfskolors föräldraförening)

SFWF firar 10-årsjubileum nästa år. Inför detta har en grupp inom SFWF bildats för att planera utställningar, föreläsningar m.m.

7. Förslag till kvalitetsutvecklingsrutin för Martinskolan

Ola Hägg presenterade ett förslag till en kvalitetsutvecklingsrutin för Martinskolan. Föräldrareferensen ställde sig bakom innehållet i dokumentet. Beslöt att förslaget tillsänds Stiftelserådet och skolans ledningsgrupp.

8. Övrigt

Vilka framtidsvisioner finns för skolan när det gäller hantverkshus, scen, matsal etc? Suzanne tar frågorna vidare till byggnadsstiftelsen.

Beslutades att minnesanteckningar från föräldrareferensen alltid ska skickas till stiftelserådet och ledningsgruppen.

Mötet avslutades

Ordförande: Suzanne Hedberg

Sekreterare: Malin Löfgren

Justeras:

Ola Hägg

Anette Wilander

Minnesanteckningar från Föräldrareferensens möte den 20 januari 2003

Närvarande: Lars Blom klass 4, Kristina Erlandsson klass 2, Britt Hirase LP8-9, Anette Larsson klass 5 och SR, Ulrika Pettersson Solrosen, Barbara Wall SR och klass 6, Magnus Wester klass 7b

1. Infomöten för föräldrar

Suzanne Hedberg lät hälsa att hon haft samtal med Kerstin Asplund och med Karen Petersen för ledningsgruppen angående kommande informationsmöten för föräldrar. Mötena ska hållas två gånger per termin och rikta sig främst till köföräldrar och nya föräldrar i alla klasser. I vår kommer även 'gamla' föräldrar att bjudas in. Måndagen 10 mars kl 19-21 är temat undervisningen i årskurs 1-7.

Måndagen 5 maj kl 19-21 är temat undervisningen i årskurs 8-12.

Se också annons i Martinbladet. FR ordnar med förtäring. OBS att lekskolorna har fem föräldraseminarier under jan och feb, som behandlar waldorfpedagogikens syn på barndomen, se annons i Martinbladet.

2. Information från Stiftelserådet

Skolan har beslutat att elever som fått ledigt för att prova en annan skola kan göra det under två veckor och ha sin plats i Martinskolan kvar. Den som vill vara borta längre, och sedan återvända, måste ansöka på nytt.

Den nyligen tillsatta skyddskommittén arbetar för fullt

både med den fysiska och den psykosociala arbetsmiljön.
Skyddsombud är Mats Hallsten.

Stiftelserådet och Ledningsgruppen diskuterar sitt inbördes förhållande och samarbete.

Byggnadsstiftelsen har presenterat ett förslag för SR som bl a berör skolans yttre lokaler.

Skolverket har gått ut med en förfrågan angående utvärderingssystem. Waldorfskolorna vill göra en egen 'waldorf-utvärdering'.

3. Skolinformation till Stockholms 6-åringar

Barbara hade kopior på en information om alla skolor som Stockholms 6-åringar får inför skolval. Vi tittade på några beskrivningar och tyckte att den om Martinskolan inte riktigt gjorde skolan rättvisa. Barbara kollar om vi för framtiden kan få med en fylligare beskrivning.

4. Frågor som skjuts till nästa möte

Inbjudan till Stödföreningens styrelse görs till nästa FR-möte för att diskutera vår inbördes arbetsfördelning.
Skolmaten.

Påminnelse om att utse FR-representant för nästa läsår under vårterminen.

Vårens FR-möten blir ons 19 feb, tis 18 mars, mån 28 april och tor 22 maj.

Noterat av

Justeras:

Britt Hirase

Barbara Wall

Minnesanteckningar från Föräldra- referensens möte den 19 februari 2003

Närvarande: Ulrika Pettersson Solrosen, Lars Speicher Svalorna, Vivianne Englund/ 1, Maria Westman Granlund/ 1, Malin Löfgren/ 2, Kristina Erlandsson/ 2, Phia Friberg Dahl/ 6, Suzanne Hedberg/ 6, ordf, Gunhild Villén/ 6, SFWF, Britt Hirase/ LP8-9, Anna Olsson/ 9b, Lars Isaksson/ 9a och 11. Gäst: Sandra Speicher-Granath.

1. Genomgång av tidigare anteckningar

Protokoll från 11 dec 02 och minnesanteckningar från 20 jan 03 gicks igenom..

Angående allmän info om Martinskolan som ges till 6-åringars familjer inför skolstarten, undrade vi var uppgifterna kommer ifrån (se pkt 3 anteckn. 20 dec). Beslutades att Maria Westman Granlund ska kolla detta.

2. Val i FR

Britt Hirase valdes till sekreterare för mötet och för resten av terminen.

3. Vårens infomöten

Infomöte mån 10 mars, vem hjälper till praktiskt från kl 18? Följande erbjöd sig jämte Suzanne Hedberg som är spindeln i nätet: Ulrika Pettersson, Kristina Erlandsson och Gunhild Villén som reserv. Anna Olsson tar upp med sin klass, 9b, om att ordna förtäring. Till mötet 5 maj anmälde sig Phia Friberg-Dahl som medhjälpare.

Alla FR-representanter uppmanas se till att föräldrar är informerade om dessa möten.

4. Stödföreningen

Besök från stödföreningen för att diskutera föräldraengagemang och föräldrainsatser flyttas fram till nästa möte den 18 mars.

5. SFWF-rapport

Från senaste mötet som hölls i Örebro berättade Gunhild Villén bl.a. att många skolor ute i landet har svårt att få tillräckligt med elever. Förskolan är ofta en fristående organisation, så en del skolor har nu förskoleklass (6-årsverksamhet). I Martinskolan sköts 6-årsverksamheten inom lekskolans verksamhet.

Representanter från andra waldorfskolor var imponerade över en utställning om Martinskolan på Skolexpo där elever också medverkade.

Till SFWF:s 10-årsjubileum är Felicitas Vogt inbjuden att hålla föredrag. Info om jubileet kommer efter hand.

Av mötesanteckningar från 12 nov 2001 framgår att Mirjam Grocher Schildt omvaldes som SFWF-representant.

Nytt val ska ske i höst av 2 representanter och 1 suppleant.

6. Frågor som vi ej följt upp

Suzanne hade kollat några frågor från tidigare möten, tagit reda på och åtgärdat följande

Storstädning –föräldrainsatsen i vår består av fönsterputsning helgen före påskveckan, dvs 5-6 april. Alla ombeds flagga för detta i sina klasser. Information kommer. Skolans policy ang antal elev per klass? - Max 28 elever per klass.

Skolans nuvarande administrativa form kommer att presenteras i Martinbladet. Förslag att organisationen även

förs in på skolans hemsida.

Det finns ingen förtroendegrupp, men avsikten är att det ska bli. Några föräldrar är anmälda till SFWF:s förtroendemannakurs.

Suzanne har påmint om FR's fråga till Byggnadsstiftelsen angående ev byggplaner för framtiden.

7. Studievägledning och omdömen

Ersättare som studievägledare för Annika Holmström under hennes sjukskrivning är Agnes Richter.

Läsårsbrev kontra betyg diskuterades. Den stora fördelen med läsårsbrev, som ingår som en del i waldorfpedagogiken, blev därmed tydlig. Frågan om hur man översätter omdömet vid ansökan till annan skola/högskola behöver kanske förtydligas?

Antecknat av

Justeras

Britt Hirase

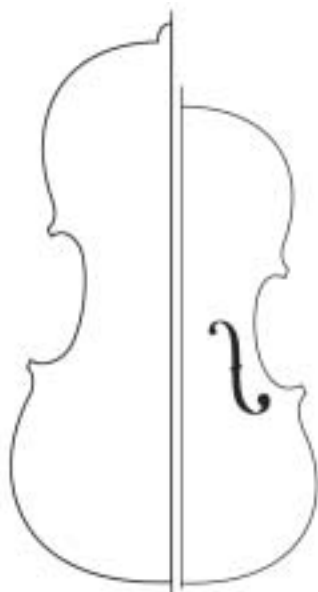
Suzanne Hedberg

Joakim Amundin

fiolbyggare

reparation
nyttillverkning
tillbehör

www.amundin.se • joakim@amundin.se

Learn English in Ireland
at Europe's western-most waldorf school
3 week summer course

5 july – 26 july 2003-03-15
for students aged 13 to 19 years

for o brochure contact: Clare English Language School

Sonas

Ogonnelloe

Scariff, Co. Clare

Republic of Ireland

Tel: + 353 61 923024

e-mail: cels@esatclear.ie

web site: www.cels.iehost.net

Balansens Kraft-källa

Vi har öppnat en hälsokostaffär i Hökarängen Centrum

Kosttillskott

Health Aid, som är bäst i test enligt ICA-kuriren.

Weledaprodukter:

Erkänd ekologisk kroppsvård

Ekologiska produkter:

Kom in och berätta vad ni vill hitta i vår butik.

Dessutom planerar vi kvällskurser med föredragshållare och kvällar med Qi gong, en hälsogymnastik med meditativa rörelser, som återställer ens inre styrka. Den syftar mot helheten. Och, Pressel Massage med diplom och lång erfarenhet utförs med livets och människorsvärde som inriktning

Kom in för en kopp ekologiskt kaffe eller te och morotskaka.

Vi ses i butiken, Balansens Kraftkälla HB
Välkomna önskar Kristina & Kee Cheang

Öppettider:

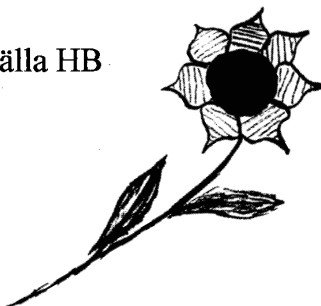
Vardagar 11-18

Lördagar 11-14

Tfn 604 42 95

Välkomst erbjudande 5% rabatt, vid köp över 500 kronor 10%
Medtag denna annons

Balansens Kraftkälla HB

PEDAGOGISK UPPLEVELSEDAG

EN DAGSTUR I WALDORFPEDAGOGIKEN
21 mars 2003, Rudolf Steinerhögskolan i Järna

Upptäcktsresa i landet där konst, vetenskap, hantverk möts. Välkommen till pedagogisk upplevelsedag där alla sinnen tas i anspråk. Lek och allvar blandas. Nya möjligheter öppnar sig.

08.00 Vi bjuder på frukost

08.30 Att se människan

Anförande: Framtidens samhälle och pedagogik

09.00 Workshop I

1. Möt våren, trädgårdsvandring i sinnenas rike
2. Stjärnhimlen en vän, astronomi på annat sätt
3. Våga äventyret! Saga, myt som kunskapsväg

09.30 Kaffe (självkostpris)

10.00 Workshop II

1. Musikalliska lekar
2. Krit- och pennteckning
3. Eurytmi

12.15 Lunch (60 kr)

13.15 Workshop III

1. Ull - karda, tova, forma
2. Smide
3. Dockspel
4. Målning

14.45 Kaffe (självkostpris)

15.15 Workshop IV

1. Sång
2. Gymnastik och lekar

16.00 Samtal och avslutning

/
17.00

Du kan välja något av alternativen 1, 2..... under varje workshop

Billig övernattningsmöjlighet finns. I övrigt kostnadsfritt.

ANMÄLAN: Rudolf Steinerseminariet, 153 91 Järna, tel 08 551 503 25, fax 08 551 506 85 eller [epost sekretariatet@steinerseminariet.se](mailto:sekreterariatet@steinerseminariet.se).

Välkommen även till kvällens vårdagjänningsfest med våra studenter. Våren hälsas med musik, dans och en vårbuffé till ett pris av 40 kr!

Varje människa en konstnär Du är kreativ

Du kan utvecklas tillsammans med växande människor i ett givande yrke **Waldorflärare?**

Till hösten 2003 antar vi studerande till klasslärarutbildningar på hel- och deltid även till bildlärare och eurytmitärare. Klasslärarutbildningen görs i samarbete med Lärarhögskolan i Stockholm. Den är fyraårig och kostnadsfri samt berättigar till studiestöd från CSN.

Här finns rikt kulturutbud, trädgård och konstnärliga verksamheter.

Ja, jag vill veta mer. Var god sänd mig information om utbildningarna i Jäma.

.....
(Namn)

.....
(Adress)

(Postnr och ort)

Rudolf Steinerhögskolan, 153 91 Jäma Tel 08 551 503 25 Fax 08 551 506 85
sekretariatet@steinerseminariet.org www.steinerseminariet.org

Kalendarium

Mars

- 28 fre Klass 8 ger Trettondagsafton av Shakespeare 18.30
29 lör Klass 8 ger Trettondagsafton av Shakespeare 15.00 & 18.30
29 lör Redovisning av klass 12:s enskilda arbeten
10.00 – ca 15.00
30 sön Redovisning av klass 12:s enskilda arbeten
10.00 – ca 15.00

April

- 5 lör Redovisning av klass 12:s enskilda arbeten
10.00 – ca 15.00
vecka 16 Påsklov
28 män FR, kl 19 i lärarrummet

Maj

- 2 fre Lovdag
5 män Informationsmöte för föräldrar och köföräldrar
19.00 – 21.00: Undervisningen i årskurs 8-12
22 tor FR, kl 19 i lärarrummet
30 fre Lovdag

Juni

- 6 fre Sommaravslutning

Övrigt:

Vecka 12 och 13 övar 8:an sitt spel.

Informationsmötena om undervisningen för föräldrar och köföräldrar fortsätter under hösten.

Anteckna följande datum redan nu: 6 oktober samt 3 november

Till katalogen

Kollegiet:

Skolsköterskan Anna Blomgren är tillbaka efter sin barnledighet, Sagovägen 11, 135 51 Tyresö, tel: 798 39 27.

Kerstin Larnesjö har bytt tillbaka till sitt gamla telefonnummer: 94 94 87

Alf Plankl har slutat.

Ny lärare i Ke, Bi: Sven Wängberg, Brälunden 11, 2tr, 167 74 Bromma, tel: 08-25 95 68. Vikarie för Annika Holmström: ledningsfrågor för klass 8-12. (ej SYV-frågor).

Sid 8   Ann Peters Solrosen ny adress: Lysviksgatan 42,
123 42 Farsta

Elever och föräldrar

Sid 13   Leo Grolleman, klass 2, rätt telefonnummer:
605 28 60

Sid 14   Ny elev i klass 2, Winter Wolf Mena,
Fyrskepsvägen 120, 121 54 Johanneshov,
tel 39 56 44

Sid 18   Isiaga Bah-Forsberg har bytt tillbaka till sitt
gamla telefonnummer: 94 94 87

- Sid 18 & 23 Jonas och Roland Eklund tillsammans med mamma Maria har följande adress och telefon
måndag-fredag: Stångvägen 6. 128 44 Bagarmossen, 39 01 33
- Sid 34 Veronica Jacobsson, klass 10 har slutat
- Sid 36 Fiona Jankowiak ny i klass 11, rätt telefon: 641 58 94
My Tottie, klass 11, har slutat
- Sid 15 Marianne Lagercrantz, mor till Ruben Hochhauser, ny adress, Konsolvägen 15, 123 58 Farsta
- Sid 24 Ny elev i klass 7B, Joel Schmidt, Nytorngatan 36, 116 40 Stockholm, tel 643 01 46

